

1 Eksempel 2: Bogtrykkeribestyrer Warbergs gravsted

2019 – Ulrich Alster Klug – www.dannebrog.biz/grave – fotos, hvor intet andet er nævnt: Ulrich Alster Klug, 2019.

Et eksempel på mageskifte af en grav og på K-sagerne.

Grav nr. K 37 og M 39 (nyt nr. M 102-103) på Assistens Kgd. i Odense.

I 1858 døde Christiane Warberg, der var enke efter Skræddermester Warberg i Odense.

Kan hendes grav lokaliseres? Kan den følges frem til tiden efter 1887?

Eksisterer gravstedet endnu?

Christiane Warberg ses begravet på Assistens kirkegård, og det ses ikke, at denne grav havde været benyttet tidligere. Gravstederne på Assistens kgd. var altid dobbelte, men kun den ene del blev indkøbt af afdødes familie.

[illegible]

Æ1500-E1.2.: Ældre gravstedsprotokol 2.

Man ser, at det nye nummer er 303, det gamle nr. 123. A og b angiver, at der er plads til to lig, dvs. ved siden af hinanden. Der blev vist normalt ikke gravet dobbelt dybt på dette tidspunkt.

Christiane Cathrine omtales som *Skræddermester Warbergs Enke*, så nogen konkret viden om afdøde er nødvendig under efterforskningen.

I protokollen er det ikke angivet, hvornår den er indrettet, eller hvad gamle nummer dækker. Ud fra de tre protokoller, der findes ved Stadsarkivet i Odense, kan det ikke klarlægges præcis. Jeg mener dog, at denne protokol er indrettet og taget i brug efter kirkegårdens udvidelse i 1826 – og man har så om-nummereret de gamle afsnit af kirkegården også.

Familien beholdt Christianes grav, og da den ene af de ugifte døtre døde i 1885, blev hun begravet i moderens gravsted.

34	5x4 1/215	Sark. Abraham Hausens Arvinger ved: Procurator S. A. H. Hausen " Betty Minde" pr. Sæmne	1841 1841 Maj 20 1889 Juni 17 1842	a Dagblinde Hausen Sammen Datter a Ellen Johanne Hausen, 81 år	Reals No 2 Grave J. N. 267/1889 Admistratøren ledet 12/1. 1888
35	3x2 1/4 5x2 1/4	Onkel fru Poulsen	1890 1910 Marts 25	Procurator Jacob Rellert Poulsen, 28 år	Reals No 2 Grave J. N. 154/1890 J. N. 47/1891 Jerngitter med Reals Tell Grav.
36	4x2 1/2 4x5	Parten A. Rasmussen	1889 1909 Marts 9 1889 August 24	Parten A. Rasmussen Datter Helen Sophie Rasmussen, 3 1/4 år Sammen Son Einar Rasmussen, 5 Mnd.	Reals No 2 Grave. 2te Grave Rasmussen Ongivende en Datter med et - Mndes af Gravet. J. N. 119/28/1889 Jerngitter J. N. 426/1889 J. N. 182/1889
37	4x2 1/2 2 1/2 x 5	Dampfr Amine Warberg	1868 1878 Marts 24 1885 Dec. 17	Enkedamen Warbergs Datter 1885 Dampfr Sophie Warberg, 60 år	Reals No 1 Grav Admistratøren ledet 7/7. 87

Æ1500 Assistens kgd., Gravstedtprotokoller, 1. række. Grav nr. K 37.

Man kan se, det er et enkelt gravsted; *Plads til 1 Grav* står der. Efter tildeling af nye numre i 1887 er gravstedets nummer K 37, dvs. afdeling K grav nr. 37.

Betegnelse			Betalt, Fornytt eller Prænumereret.		Med Ret til						
Ny	Gammel		Af Hvem.	Fra Aar	Til Aar	med K	Monu- ment til Aar	betalt med K	Lig- sten til Aar	betalt med K	Gået til Aar
Litra	.K	.K									
K	37	303	Jenssen Amine Warbergs	1882	1904	24					
udgivet som			Efterladte	1887	1898	24					
gravplads			Engelhardtsholms Wadby	1902	1910	10					
				1906	1910	10					
				1907	1927	34					
				1911	1912	12					
			Gravgravens 3	1916	1920	10					
				1921	1925	10					
				1926	1926	1					
				1929	1929	1					
			Skulder med et barmmer i		ACME						
			gravet: 19/7 1907.								
			Kun kun fornytt efter Aar og Aftale med Hovedparten Eft.								

Det ses, at jomfru Julie Warberg havde gravstedet indtil hun døde i 1885, derefter var det hendes efterladte, der stod for det. Fra 1906 står nevøen Henrich Peter Warberg som ejer.

Kan kun fornyes efter særlig aftale med Kirkegårdsudvalget sign. Elf.

Begravelses Dato.		Heri begravet.	Stilling, Navn og Alder.	Anmærkning.
Barn eller Voksen.				
1885 Febr 17	v	a	Jensens Sophie Wærborg, 60 Aar	Jensens Sophie Wærborg, 60 Aar
1888 Marts 24	v	b	Mathiasen Wærborgs hustru.	Mathiasen Wærborgs hustru.
1907 juli 3	v		Erik Andreas Christensen Madsen	Erik Andreas Christensen Madsen

Det ses også, at graver Jensen skiftede mening og meddelte, at der var plads til 2 grave.

2

Ved hjælp af Register til Gravstedsprotokollerne bd. 3: 1933-1964, ses det, at Warberg og hustru begge er begravet i gravstedet M 39.

Navn	Stilling	Dødsdag	Hoved- bog Pag.	Gravstedets	
				Litra	Nr.
Wier, Carl Søren Julius	Købmænd	4/6-1933	F. 8/247.	S.	250.
Winnich, Johan	Skolelærer	10/6 "	L. 8/252.	A. C.	408.
Winnich, Peter	Skolelærer Mr. Søren	12/2 "	A. 8/149	A. C.	394
Winnich, Henrik Søren	Skolelærer	30/2 "	F. 8/80	N.	39.
Winnich, Emma Henri Carstensen Søren	Skolelærer Mr. Søren Søren	16/2 "	B. 8/255.	A. C.	423.
Winnich, Søren	Skolelærer	4/10 "	L. 8/162	A. C.	410
Winnich, Anna Maria Cathinka	Skolelærer	23/10 "	L. 8/171	A. C.	238
"	Skolelærer f. Søren	29/10 "	L. 8/18	A. C.	147.
Winnich, Søren Søren f. Søren	Skolelærer " "	14/11 "	F. 8/254	S.	61.
Winnich, Søren Søren Villadsen	Skolelærer " Søren	17/11 "	1/303.	S.	44
Winnich, Søren Søren f. Søren	Skolelærer " Søren	9/6-1934	F. 8/80	N.	39.
Winnich, Søren Søren f. Søren	Skolelærer " Søren	24/5 "	L. 1/113	S.	10
Winnich, Søren Søren f. Søren	Skolelærer " Søren	24/5 "	L. 1/113	S.	10

Æ1500-E2.4.2: Navneregister til gravstedsprotokollerne for Assistens kgd., 1933-1950.

Oplysningerne under Hovedbog Pag. læses således:

- F2/80 = Register over Familiegravsteder, bd. 2, fol. 80.
L8/262 = Linjejordsgravsteder, bd. 8, fol. 262.
B2/55 = Gravstedsprotokol B, bd. B2, fol. 55.

Det nye gravsted, M 39, findes i Register over Familiegrave bd. 2 fol. 80:

Betegnelse		Størrelse i m ² Længde, Brede.	Betalt, Fornyet eller Prænumereret.			Med Ret til				
Ny	Gammel		Af Hvem.	Fra Aar	Til Aar	med	Monu- ment til Aar	betalt med	Lig- sten til Aar	betalt med
Litra	Nr.					kr.		kr.		
M	39	51	Gravstedet for Søren	1851	1871	247				
	nr. 102-103	1/2 x 1/2	Søren Søren Søren	1851	1871	247				
				1890	1910	80			1910	
				1908	1928	36				
				1911	1928	36				
				1930	1950	2000				
			Prænumerat L. S. Warberg	1930	1950	2000				
			Jungmannen f. Søren	1933	1953	12				
				11/1951	1953	12				
				1954	1954	4				
				4/1953	1954	4				
				1/1955	1974	240				
				1/1955	1974	240				

Æ1500-E2.5.: Register over Familiegrave, bd. 2, fol. 80.

Det ses, at dette gravsted netop i året 1928 var blevet ledigt.

Der står nyt nr. 102-103, hvilket vel må være tilføjet efter retskrivningsreformen af 1948, fordi nr. begynder med et lille n, og i hvert fald før ACME-registerkortene blev taget i brug i perioden 1954-1958, fordi gravstedet findes under det nye nr.

Begravelsens Dato.		Heri begravet.		Anmærkning.
	Barn eller Voksen.	Stilling, Navn og Alder.		
1891 Jan 7	X	Margareta Johans Pöhl Margareta Johans Pöhl, 28 Aar		Klods til 2 Grund. Hjemfalden 7. Maj 1891
1891 Marts 12	V	Larsen Julius Pöhl, 68 Aar.		Gr. 12/1891, J. N. 24/1891, S. N. 14/1891
1908 Sept 7	V	Edith Margarethe Pöhl, 84 Aar		Gr. 24/1891, J. N. 24/1891, S. N. 14/1891
1933 Maj 3	V	Larsen Julius Pöhl, 81 Aar		Gr. 263-2/33-34 Ekstramemor. Døgn
1934 Maj 9	V	Larsen Julius Pöhl		Gr. 103/1930-31
		Larsen Julius Pöhl		Vedlagt i 20 Aar i Rens. til Begravelse
		Larsen Julius Pöhl, 76 Aar		Gravet af 20/9 1929 (Sag Jn. K 51/1928)
				Gr. 263-2/33-34, F. 317, 1955-56

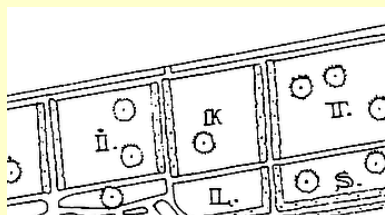
Æ1500-E2.5.: Register over Familiegrave, bd. 2, fol. 80.

Bemærkningen Vederlagsfri i 20 Aar i Henhold til Byraadets Skrivelse af 20.09.1929 (Sag Jn. K51/1928) må undersøges. Se nedenfor.

1933 begravnes H. P. Warberg i graven, i ekstra dybde. Dvs. der var beregnet plads til fire kister tilsammen i de to gravpladser. I 1934 dør hans enke og begravnes i samme gravsted, desværre ses det ikke, om hun er begravet oven på sin mands lig, eller om hun er begravet øverst i den anden halvdel af gravstedet. Man må formode det første.

Bemærkningen om vederlagsfrihed i 20 år fra 1930 henviste til sag K 51/1928.

Ved et kortere gennemsyn af Kirkegårdsudvalgets forhandlingsprotokol og kopibog før 1928 fandtes ingen omtale af sagen, men en nærmere granskning af forhandlingsprotokollen burde afdække, hvornår sagen har været behandlet i udvalget.

På oversigtskortet fra 1932 er indgangen med.

Journalsagens akter findes dog bevaret iblandt K-sagerne for 1928:

Breve, sagens akter, ses på næste side. Af brevene ses det, at man i 1928 vedtog at anbringe en ny indgang i kirkegårdshegnet mellem Ansgar Kirke og Kasernen, men her lå grav K-37. Ejeren, Warberg gav sin accept til placeringen af den nye indgang, hvis han til gengæld fik et andet dobbeltgravsted overdraget i 20 år vederlagsfrit. Han fik overdraget M 39. – Sagen var dog ikke omtalt i gravstedsprotokollen F2/80 under K 37, så det så blot ud som om, Warberg havde opgivet gravstedet.

Bemærkningen under K 37 om, at gravstedet kun kunne fornyes efter særlig aftale med Kirkegårdsudvalget må skyldes, udvalgets planer om anbringelsen af den nye indgang til kirkegården. Hvis gravstedet rutinemæssigt blev fornyet i 1927, ville chansen være forpasset.

Som eksemplet viser, fås løsningen kun, hvis man leder efter H. P. Warbergs grav.

Odense Byråds Kirkogaardsudvalg

11' September 1929.

K. 51/1928.

Af Hensyn til det store Publikum, der til Stadighed besøger Assistenskirkegaarden, har Uvalget haft under Overvejelse at skabe lettere Adgang til denne ved Etablering af nye Indgange og som et Led i disse Bestrebelser har man undersøgt Mulighederne for at faa anbragt en Ganglaage i Kirkegaardshagnet mellem Ansgars Kirke og Kasernen. En saadan Mulighed er nu tilstede, idet man fra Ejeren af Gravstedet Litra K. Nr. 37, Bogtrykkeribestyrelsen Warberg, har modtaget Tilbud om, at han vil frafalde Retten til Fornylse af dette Gravsted, med at han uden særligt Vederlag erhverver Brugret for 20 Aar over et andet dobbelt Gravsted.

Som det af medfølgende Plan vil ses, vil en Indgang til Kirkegaarden over dette Gravsted bl. a. have Betydning for et stort Antal Beboere i Hundsrupkvarteret, og man tillader sig at indstille til det sædvanlige Byraad, at der gives Kirkegaardsudvalget fornøden Bemyndigelse til at gennemføre Sagen, idet man samtidig foreslår, at den påtænkte Ganglaage holdes åben til samme Tider, som de 2 nuværende Hovedlaager.

Det bemærkes, at Udgiften ved Anbringelse af Laagen vil kunne afholdes af Kirkegaardens Budget for indeværende Aar.

P. U. V.

Til
Odense Byraad.

Odense Byraad.

den 20' September 1929.

J. Nr. 820/1929.
(inden udsættelse i Sagen)

15/10/1929

Under Henvisning til det sædvanlige Udvalgs Indstilling af 11' ds. - K. 51/1928 - undlader man ikke til behagelig Efterretning og Foranstaltning at meddele, at Byraadet i Mødet den 16' ds. har meddelt Udvalget Bemyndigelse til at modtage et Tilbud fra Bogtrykkeribestyrelsen H. P. Warberg, hvorefter denne frafalder Retten til Fornylse af det ham tilhørende Gravsted paa den herværende Assistenskirkegaard, Litra K. Nr. 37, mod at han uden særligt Vederlag erhverver Brugret for 20' Aar over et andet dobbelt Gravsted.

Byraadet har derhos approberet, at der etableres en Ganglaage i Kirkegaardshagnet mellem Ansgar Kirke og Kasernen med Indgang over fornævnte Gravsted, samt at den nævnte Laage holdes åben til samme Tider, som de 2 nuværende Hovedlaager.

P. B. V.

H. P. Warberg

Til
Kirkegaardsudvalget.

JOURN. K. 51 10 11.

Gravsten ved Assistenskirkegaarden i Odense.

163/1930-31

Familiegravsted ☒ Litra *M* Nr. *39 (2 Gangst)* anslags til *Kato*
 Litteratgravsted ☐
 Stilling og Navn *Hon. Representant H. P. Warberg*
 Bopæl *Lyngbyvej 3.*

Hver Gravplads er Meter *2.25* lang og Meter *1.25* bred, og det samlede Maal paa Gravpladserne er Meter *2.25* langt og Meter *2.50* bred.

Fakst ☐ Kr. pr. Gravplads.

Begravelsen anslags fortaget i Nr. ☐ i ordinær Dybde.
 eventuelt muligt i ekstraordinær Dybde.

Odense Assistenskirkegaard den *1. April* 1929.

Til
Begravelsesvæsenets Kontor i Odense.

Udvalget under Christilag d. 31. Decbr. 1928 som Indledning for Forl. Nr. 37.

Æ1500-B2.3.: K-sager 1928: K51/1928.

Graven videreføres på gravstedregisterkortene, der blev indrettet i perioden 1954-1958.

Af nyt fremkommer, at gravstedet blev overtaget af Frk. Marie Louise Warberg, en datter af H. P. Warberg. Hun gav i 1963 tilladelse til, at Stella Thorentius Larsen født Warberg blev begravet i gravstedet. De to kvinder var søstre.

